

شماره ۱۵۴۸۷/ت۲۸۰۲۸ هـ

۱۴۰۳/۲/۳

وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی - وزارت جهاد کشاورزی

وزارت کشور - وزارت صنعت، معدن و تجارت - سازمان حفاظت محیط زیست

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۳/۱/۱۵ به پیشنهاد مشترک وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، وزارت جهاد کشاورزی و سازمان حفاظت محیط زیست و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آیین نامه طبیعتگردی را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه طبیعتگردی

ماده ۱- در این آییننامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار میروند:

۱- وزارت: وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی.

۲- کارگروه ملی: کارگروه ملی طبیعتگردی.

۳- کارگروه استانی: کارگروه طبیعتگردی استان ها.

۴- اداره کل: هر یک از ادارات کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان‌ها.

۵ - مناطق و محدوده‌های طبیعی خاص:

الف - مناطق تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست: مناطق چهارگانه شامل پارک ملی، اثر طبیعی ملی، پناهگاه حیات وحش، منطقه حفاظت شده (موضوع بند (الف) ماده (۳) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست) مصوب ۱۳۵۳ با اصلاحات بعدی و تالاب‌ها و مناطق ثبت شده در معاهده‌های بین‌المللی.

ب - مناطق تحت مدیریت و نظارت سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور: محدوده‌های اراضی جنگلی، مراتع، بیابان‌ها، کویرها و دیگر پهنه‌های طبیعی.

پ - زمین بوستان (ژئوپارک) های ملی و جهانی در داخل کشور مورد تأیید فنی سازمان زمینشناسی و اکتشافات معدنی کشور.

ت - محدوده‌های میراث طبیعی ملی و جهانی و محدوده‌های تاریخی - فرهنگی - طبیعی (ثبت شده توسط وزارت) دارای ظرفیت طبیعت گردی.

۶ - طبیعت گردی: گونه‌ای از گردشگری و سفر مسئولانه، غیرمصرفی و پایدار در طبیعت با تأکید بر حفظ و احیای محیط زیست، منابع طبیعی، فرهنگ، رفاه، رشد اقتصادی و احترام به جامعه محلی و اعتقادات و فرهنگ آن، تفسیر و آموزش که شامل فعالیت‌ها و خدمات گردشگری در طبیعت و مشتمل بر شاخه‌های مختلفی همچون بوم گردی (اکوتوریسم) و زمین گردشگری (ژئوتوریسم) است.

۷- طرح طبیعت گردی: طرحی که بر پایه تعریف طبیعت گردی به منظور بهره‌برداری در مناطق طبیعی با پایبندی حداکثری به اصول حفاظت و بهره‌برداری پایدار، متناسب با حفظ ظرفیت زیستی طبیعت و با هدف ارائه خدمات طبیعت گردی تهیه و حسب مورد به تصویب نهایی کارگروه ملی یا استانی می‌رسد.

ماده ۲- دامنه شمول این آیین نامه مناطق و محدوده‌های طبیعی خاص می‌باشد.

ماده ۳- به‌منظور مدیریت کلان، برنامه ریزی و هماهنگی در زمینه توسعه طبیعت گردی در مناطق خاص، تشویق و ترویج طبیعتگردی و تسهیل و هدایت فعالیت‌ها و امور مندرج در این آیین‌نامه، کارگروه ملی طبیعتگردی مرکب از اعضای زیر تشکیل می‌گردد:

۱- نماینده وزارت (معاون گردشگری به عنوان رئیس کارگروه).

۲- نماینده وزارت جهاد کشاورزی (رئیس سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور).

۳- نماینده سازمان حفاظت محیط زیست (معاون محیط زیست طبیعی).

۴- نماینده وزارت صنعت، معدن و تجارت (رئیس سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور).

۵- یک نفر متخصص حوزه طبیعت گردی.

۶- دستیار وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در امر مردمی سازی.

۷- نماینده دستگاه‌ها و معاونت‌های تخصصی مرتبط، حسب موضوع مورد بررسی در کارگروه (مدعو بدون حق رأی).

تبصره ۱- دبیرخانه کارگروه ملی، در وزارت و دبیرخانه کارگروه استانی، در اداره کل مستقر است.

تبصره ۲- ساختار و وظایف دبیرخانه کارگروه ملی و استانی بدون توسعه تشکیلات مطابق دستورالعملی خواهد بود که به تصویب کارگروه ملی خواهد رسید.

تبصره ۳- تصمیمات کارگروه ملی به اتفاق آرای اعضای کارگروه ملی اتخاذ و توسط وزارت ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۴- متخصص حوزه طبیعت گردی با معرفی وزارت و تأیید کارگروه ملی برای مدت دو سال انتخاب می‌گردد.

تبصره ۵- اداره کل موظف است نسبت به تشکیل کارگروه های استانی متشکل از اعضای متناظر کارگروه ملی (به جز بند (۴)) در سطح استان و نماینده استانداری اقدام نماید. در کارگروه استان تهران، از شهردار تهران با حق رأی دعوت به عمل می‌آید.

ماده ۴- دستگاه های عضو کارگروه ملی مکلفند نسبت به پیش بینی پست های سازمانی در ساختار اداری خود که مرتبط با طبیعت گردی در سطوح ستادی و استانی است با استفاده از ظرفیت های موجود و بدون توسعه تشکیلات یا ساختار جدید و با همکاری سازمان اداری و استخدامی کشور در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط اقدام نمایند.

ماده ۵- وظایف کارگروه ملی در زمینه فعالیت ها و طرح های مرتبط با مناطق و محدوده های طبیعی خاص در چهارچوب قوانین و مقررات، به شرح زیر است:

۱- تدوین سیاست های اجرایی، دستورالعمل های اجرایی و تخصصی و سازوکارهای نظارتی با مشارکت دستگاه های ذی ربط.

۲- تصویب و نظارت بر اجرای طرح های طبیعت گردی با رعایت ضوابط عرصه و حریم میراث طبیعی و تاریخی - فرهنگی ثبت شده.

- ۳- حمایت از طراحی و معرفی محصولات، مناطق و مسیر های جدید و مستعد طبیعت گردی در کشور و معرفی آنها در سطح ملی و بین المللی.
- ۴- معرفی و ویژند (برند) سازی تولیدات و محصولات محلی در سطح اثرگذاری طرح های طبیعت گردی.
- ۵ - حمایت و پشتیبانی از فعالان حوزه طبیعت گردی و تبادل تجربیات و ارتباطات در سطح بین المللی.
- ۶ - حمایت و پشتیبانی از طرح های توانمندسازی جوامع محلی در راستای توسعه طبیعت گردی.
- ۷- تهیه پیوستهای فرهنگی مورد نیاز طرح طبیعتگردی و تدوین دستورالعمل های لازم برای ساماندهی و نظارت بر گشت (تور) های طبیعت گردی.
- ۸ - بسترسازی و تسهیل شرایط حضور خانواده ها در طبیعت و ترویج سفرهای خانواده محور.
- ۹- برنامه ریزی جهت ایجاد بستر های لازم برای هوشمندسازی فرایندها و استفاده از ابزار رقومی در توسعه طبیعت گردی کشور.
- ۱۰- برنامه ریزی در زمینه سازوکارهای حفاظتی، نظارتی و اجرایی ظرفیت برد گردشگری در مقصدها و مناطق مستعد طبیعت گردی.
- ۱۱- تدوین دستورالعمل ساماندهی و نظارت بر بیراهه نوردی (آفرودسواری) در عرصه های طبیعی کشور.

ماده ۶ - دستگاه‌های عضو کارگروه ملی موظفند دستورالعمل و ضوابط مرتبط با طرح‌های طبیعت‌گردی در مناطق تحت مدیریت خود را در کارگروه ملی اعلام و نسبت به رفع موانع موجود اقدام نمایند.

ماده ۷- اجرای طرح‌های طبیعت‌گردی در اراضی ملی واقع در مناطق چهارگانه و تالاب‌های تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی با اولویت جوامع محلی و رعایت قوانین و مقررات طبق طرحی که به تصویب نهایی کارگروه ملی می‌رسد، انجام می‌شود. سازمان یادشده با رعایت ضوابط زیست محیطی، نسبت به انعقاد قرارداد استفاده از منافع فعالیت‌های تفریحی بدون واگذاری عرصه و اعیان و بدون ایجاد هرگونه حقوق مکتسبه، برای مدتی معین با قابلیت تمدید برای اشخاص مورد تأیید یا معرفی شده توسط وزارت اقدام می‌نماید.

تبصره ۱- کلیه طرح‌های طبیعت‌گردی در داخل مناطق تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست، تابع ضوابط ابلاغی و برنامه مناطق تفریحی مندرج در طرح‌های مدیریت این مناطق می‌باشند.

تبصره ۲- طرح‌های طبیعت‌گردی مشمول گزارش ارزیابی اثرات زیست محیطی باید براساس مصوبه شورای عالی حفاظت محیط زیست مورد ارزیابی محیط زیستی قرار گرفته و مجوز لازم را اخذ نمایند.

تبصره ۳- مشوق‌های حمایتی وزارت که منطبق با ضوابط دستگاه‌های عضو کارگروه ملی باشد، در عرصه‌های طرح‌های طبیعت‌گردی قابل تسری می‌باشد.

ماده ۸ - اجرای طرح‌های طبیعت‌گردی مصوب کارگروه ملی واقع در عرصه‌های تحت اختیار سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور، منوط به انعقاد قرارداد با سازمان مذکور در قالب ماده (۳) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع مصوب ۱۳۴۶ با اصلاحات بعدی است.

ماده ۹- سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور مکلفند در صورت عدم انجام تعهدات توسط مجری طرح، مراتب را به وزارت جهت پیگیری ایفای تعهدات توسط مجری اعلام نموده و در صورت عدم انجام تعهدات، اقدامات قانونی لازم را به عمل آورند. نظارت بر حسن جریان خدمات طبیعت‌گردی بر اساس طرح مصوب بر عهده وزارت می‌باشد.

تبصره ۱- تعهدات مجری در قبال وزارت برای اجرای طرح های طبیعت گردی باید به دستگاه های ذی ربط اعلام و در قراردادهای مربوط قید شود.

تبصره ۲- مجوز بهره برداری هرگونه فعالیت گردشگری مطابق ضوابط آیین نامه ایجاد، اصلاح، تکمیل، درجه بندی و نرخگذاری تأسیسات گردشگری و نظارت بر آنها، موضوع تصویب نامه شماره ۵۱۰۰۱/۷۵۷۹۱ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۱۱ و سایر مقررات گردشگری از سوی وزارت صادر می شود.

ماده ۱۰- اعتبارات مورد نیاز برای اجرای تعهدات این آیین نامه از محل اعتبارات مصوب مربوط دستگاه های عضو کارگروه ملی تأمین می گردد.

ماده ۱۱- وزارت مکلف است ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه با همکاری و مشارکت دستگاه های عضو کارگروه ملی شرح خدمات طرح های طبیعت گردی را تهیه و ابلاغ نماید.

ماده ۱۲- تصویب نامه شماره ۲۷۳۱۳/ت/۳۳۴۷۲ هـ مورخ ۱۳۸۴/۵/۵ با اصلاحات بعدی آن لغو می گردد.

معاون اول رئیس جمهور - محمد مخبر